

ELÄMÄN KOULU JA SEN OPETTAJAT

Pekka Ervastin esitelmä 22.5.1932

Elämän koulu lienee useimmille ihmisille käytännöllisesti katsoen vieras käsite, joskin siitä joskus kuulee puhuttavan. Välinpitämättömät ihmiset sanovat puoliksi ajattelemattomasti, että elämä on koulu, kun jokin raskas kohtalo heitä kohtaa, mutta ei sitä sen pitemmälle ajatella. Voimme melkein sanoa, että useimmilla ihmisillä ei käytännössä ole sitä katsantokantaa, että elämä olisi koulu. Sillä useimmat ihmiset elänevät elämänsä verrattain pintapuolisesti ja ajattelematta. Heillä on omat ajatuksensa olemassaolosta – enemmän tai vähemmän hämärät – ja monet ihmiset ajattelevat, että he ovat olemassa sitä varten, että he olisivat niin onnellisia kuin mahdollista ja saavuttaisivat menestystä niin paljon kuin mahdollista. Toisilla ihmisillä taas voi olla jokin elämänpyrkimys, tehtävä ja päämäärä, johon he pyrkivät, ja joka useimmissa tapauksissa on suhteellinen ainoastaan heidän nykyiseen elämäänsä. He tavoittelevat jotain päämäärää, joka on saavutettavissa näkyväisessä maailmassa ja yhdessä elämässä. Verrattain harvoilla ihmisillä on näin ollen käytännössä oikein vakava käsitys, että elämä on koulu, sillä jos he niin oikein uskoisivat, olisivat he ottaneet itse asiassa suuren askeleen eteenpäin elämän tiellä – voimme sanoa. Sillä voimme myöskin sanoa, että vasta ne ihmiset, jotka itse alkavat ajatella, voivat etsittyään kauan totuutta – olkoon se pitemmän tai lyhyemmän ajan kestänyt – lopulta joutua semmoiseen käsitykseen, että elämä on koulu. Ja jos puhutaan elämästä kouluna, silloin semmoiset ihmiset,

jotka eivät niin syvästi ajattele asioita, voivat myöntää, että elämä on koulu, kun asiat otetaan semmoiselta kannalta, että elämä on jotenkuten järjestetty sillä tavalla, että sen monet tapahtumat, ne kohtalot, jotka ihmisiä kohtaavat, muodostavat jonkunlaisen opetusjärjestelmän, jonkunlaisen koulun.

Elämä itse on koulu ja samalla myöskin opettaja. Ja jos me tahdomme sanoa, että elämä kokonaisuudessaan on opettaja tuossa koulussa, niin ainakin silloin voimme sanoa ja kaikki myöntää, että elämän erinäiset tapahtumat ovat opettajina. Siitä on tullutkin semmoinen sananparsa, että surut ja onnettomuudet opettavat ihmistä paljon enemmän kuin ilo ja menestykset. Jos ihminen, jonka elämä on yhtä ainoata menestystä ja iloa, voi sanoa, että hän ei välitä mitään semmoisesta puheesta, että elämä olisi jonkunlaista koulua, niin taas useimmat ihmiset voivat myöntää, kun kohtalon isku on kohdannut heitä, että elämä on kovaa koulua. Mutta ei ole silti sanottu, että he itse ymmärtävät, mitä tarkoitetaan sanoilla: elämä on kovaa koulua – sillä jos taas rupeaisi heille huomauttamaan, että me olemme täällä jotain tarkoitusta varten, kasvaaksemme ja että meillä on jokin päämäärä, eivät he silloin tahtoisi kuunnella semmoista. Sillä tuo lauseparsa, että elämä on koulu, säilyttää verrattain hämärän merkityksensä. Elämä on koulua jollain runollisella tavalla, sillä heitähän odottaa ikuinen autuus täällä kristikunnassa, ja se on suuri palkinto ja hyvitys ihmiselle joka tapauksessa, eli hän sitten kuinka hyvänsä täällä näkyväisessä elämässä. Elämä valmistaa heitä kuitenkin ikuista autuutta varten. Niin tavallinen kristitty voi ymmärtää.

Toista taas on niiden, jotka syystä tai toisesta ajattelevat elämää jälleensyntymisen kannalta. Itämailla esimerkiksi on suunnaton joukko ihmisiä, jotka käsittävät, että ihminen on jälleensyntyvä olento ja he helpommin silloin ymmärtävät, että elämä on koulua siinä merkityksessä, että he jotain oppivat ja

kehittyvät. Mutta en usko, että meidän tarvitsee olla liian optimistisia heidänkään suhteensa, sillä mikäli olen ymmärtänyt on jälleensyntymiskäsite heillä jonkunverran hämärä. He eivät ymmärrä, että elämä on jonkunlaista koulua, vaan että elämä on jonkunmoista pakkoa ja välttämättömyyttä, ja se tulee ilmi siinä, että ihminen syntyy uudestaan ja uudestaan. Ja he eivät silloin ajattele, että tästä välttämättömyydestä olisi päästävä, vaan tyytyvät ajattelemaan, että he syntyvät takaisin eläimiin tai ihmisiin, ja semmoista on elämän kiertokulku. Ei meidän tarvitse ajatella, että he olisivat niin valistuneita, että he voisivat länsimaalaisella tavalla ajatella, että elämä on koulu. Silloin he epäilemättä olisivat osoittaneet toisenlaista tarmoa. Pikemminkin me voimme ajatella, että he ovat ottaneet jälleensyntymisen passiiviselta kannalta, välttämättömyyden kannalta, että täytyy syntyä takaisin. Ja buddhalainen voi lisätä, että Buddha on näyttänyt tien, miten voi eteenpäin päästä – meidän omat pappimme ovat osoittaneet, että se tie on niin kaita ja vaikea, että ehkä pitkien aikojen kuluttua osaamme kulkea nirvanaan. – Sentähden täytyy meidän käsittää, että elämä ajateltuna kouluna on yhtä vieras käsite sekä siellä että täällä.

Sillä kun todella ajattelemme, että elämän pitäisi olla koulu, tarkoitamme sillä, että se olisi jonkunlainen oppilaitos; että se olisi meille kuin koululaitos, johon meidät aina lähetetään. Jälleensynnymme sitä varten, että tulemme taas kouluun – niinkuin maanpäällisissä oloissa matkimme, kun järjestämme lapset kouluun lukukausi lukukaudelta, mutta lukukausien välillä on lapsilla kuin taivastila, kun he pääsevät maalle viettämään kesää – ja jouluna, kun he tietävät, että tulee joulu ja on lahjoja ja ihmiset ovat kaikki niin hyviä. Me muistamme omasta lapsuudestamme sen. Ja me olemme järjestäneet omat kouluolomme sillä tavalla, että ne tulevat jälleensyntymien

muodossa. Ja jos nyt uskoisimme käytännössä, että elämä on koulu, silloin voisimme uskoa ja ottaa vakavalta kannalta, että olemme todella syntymien välillä taivaallisessa vapaudessa, kirkkaudessa ja onnessa, ja että sitten taas synnymme maan päälle, oppiaksemme jotain – että sitten työtä tehdessämme oppisimme ja kokisimme elämässämme iloa ja surua, kaikkea, sitä varten, että oppisimme ja käsittäisimme silloin elämän kouluksi tällaisella persoonallisella, itsetietoisella tavalla. Silloin asenteemme elämän kaikkiin tapahtumiin nähden saisi oman luonteensa. Se olisi tavallaan rauhallisempaa kuin jos odotamme elämältä jotain muuta: ihmeellistä onnea, nautintoja, suuria rikkauksia, paljon rakkautta, sillä silloinhan useimmiten petymme. Mutta jos me asettuisimme semmoiselle kannalle, että elämä on koulua, se merkitsee, että meidän täytyy olla erinomaisen kiitollisia kaikesta, mikä tapahtuu. On kuin elämä tahtoisi jotain opettaa, kun se antaa jotain tapahtua elämässämme. Jos meitä kohtaa suuri ilo, silloin ajattelemme, mitähän elämä nyt tahtoo opettaa. Tahi jos meitä kohtaa surut, vastoinkäymiset tai onnettomuudet, myöskin ajattelemme, mitähän se suuri elämä nyt tahtoo opettaa minulle. Se tekee elämämme rauhalliseksi. Se ottaa kärjen pois suruilta, tuskilta ja kärsimyksiltä, mutta ottaa myöskin paljon pois liian suurilta iloilta ja riemuilta. Ihminen saa kuin maksaa tunteensa, että hän ei saata niin rajattomasti iloita ja riemuita kuin ennen. Mutta se ei vähennä hänen onneansa – jos tarkoitamme että ihminen aina tahtoisi olla rauhallinen ja hyvällä mielellä –; se tasoittaa sitä. Hänen ei tarvitse nousta korkeuksiin ja taas hirmuisiin syvyyksiin, niinkuin jokin runoilija sanoo, että voin kuolemaani saakka olla suruissani ja nousen taivaallisiin korkeuksiin ilossa. Se ei voi olla niin; vaikka voimme tuntea surun ja tuskan, ja ilon ja riemun, niin on kuin kulkisimme kuitenkin keskellä tietä, että mielemme on aina rauhallinen,

että joskin meissä läikkyy, niin me olemme tasapainossa ja kuuntelemme niin tuskan kuin ilonkin ääntä yhtä suurella rauhalla ja kiitollisuudella. Tämä on merkille pantava ja huomattava asenne ihmiselle, kun hän käsittää elämän kouluksi.

Mutta sitten on toinenkin puoli tässä kysymyksessä. Sillä kun ihminen on totuudenetsijä ja saanut käsityksen jälleensyntymisestä ja tullut selville, että elämä on koulua, sillä on päämäärä, niin hän voi kysyä itseltään: mutta miten minä voin sitten oppia oikein suhtautumaan elämään ja siihen päämäärään, mikä elämällä on? Mikä on elämän päämäärä ja kuka minua siihen opettaa? Onko opettajina ainoastaan elämän monet tapahtumat ja kokemukset? Sillä on kyllä totta, että meidän on vaikeata tietää, mitä elämä milloinkin tahtoo opettaa. Mistä tiedämme, mikä se oppi on, mikä piilee tähän tapahtumaan? Kuinka voimme kaivaa opin esille, jos meillä ei ole mitään suunnitelmaa koko elämän järjestelmästä ja tietoa päämäärästä, mitä elämä tahtoo opettaa ja mihin kuljetaan. Jos emme ole siitä selvillä, niin meidän on vaikea ottaa oikeata oppia kaikista tapahtumista. Ja silloin tulee aivankuin itsestään kysymys: kuka voi minua opettaa ja missä ovat elämän opettajat? Sillä tapahtumat opettajina puhuvat liian mykkää kieltä. Tahtoisin opettajan, joka puhuisi inhimillisellä kielellä, että ymmärtäisin ja pääsisin pikemmin selville asioista ja voisin menestyksellä edetä koulunkäynnissäni.

Ja silloin kukaties ihmisen sielussa kuuluu semmoinen ääni: etsi opettajaa! Tämä sanottiin selvällä kuuluvalla äänellä muinaisessa Intiassa: herää, nouse ja etsi opettajaa! Mutta meidän päivinäimme se ei kuulu niin. Täällä kristikunnassa esimerkiksi ei opeteta ja kasvateta ihmisiä niin, että sanottaisiin: herää, nouse ja etsi opettajaa! Ja sentähden se tulee kuin itsestään sitten tuo opettajan etsiminen, kun ihminen tulee

totuudenetsijäksi – jos emme sanoisikaan totuudenetsijäksi, vaan ajattelijaksi. Kun ihminen tulee totuudenetsijäksi, silloin hänen sielussaan tulee halu löytää opettaja: mistä löydän opettajan?

Monet ihmiset tekevät silloin niin, että he kulkevat toisesta seurakunnasta toiseen, toisesta lahkosta toiseen. Kuinka monet ihmiset ovatkaan kertoneet minulle – varsinkin menneinä aikoina, ehkä kolmekymmentä vuotta sitten – että he olivat semmoisia etsijöitä nuoruudestaan saakka. He tahtoivat tietää, mitä elämä on. He menivät erilaisten opettajien luo kuuntelemaan erilaisia oppeja – ja tarkoitan silloin hengellistä opettajaa ja saarnaajaa. He kulkivat toisesta seurakunnasta toiseen, sillä aina jonkun ajan kuluttua, jossain seurakunnassa oltuaan, alkoivat he sydämessään epäillä, että siinä olisi tiedetty, mitä elämä on. Jos kysyin heiltä, oliko seurakuntalaisten elämässä jotain, joka tympäisi heitä, he vastasivat, etteivät he sitä voineet sanoa. Eivät he niistä ihmisistä voineet mitään sanoa, mutta he tunsivat sydämessään, että tässä ei tunnettu Jumalaa sillä tavalla kuin he itse olisivat tahtoneet oppia Jumalaa tuntemaan. Ja oltuaan pari vuotta siinä lahkossa, he kääntyivät toisen lahkoon ja opettajan puoleen ja kuuntelivat siellä heidän sanojaan ja opetuksiaan. Eivät he missään tapauksessa tahtoneet olla mitään arvostelijoita, että he olisivat tahtoneet tarkastaa, miten nuo ihmiset toteuttavat aatteitaan. He olivat totuudenetsijöitä, eikä totuudenetsijä ole semmoinen. Ei heitä semmoiset vaivanneet. Ei heidän mieleensä tullut semmoinen ajatus. He tunsivat itsensä etsiviksi ja puutteellisiksi ihmisiksi. Eivät he olleet tuomareita arvostellakseen toisia, ja he eivät lähestyneet toisia seurakuntia siinä mielessä, että elävätköhän he oppinsa mukaan. He etsivät opetusta elämäkysymyksissä, ratkaisua suurelle sisäiselle arvoitukselle, ja sentähden he koettivat saada selvää kussakin paikassa, mitä siellä opetettiin.

Ja sitten kun he taas tuossa uudessa seurakunnassa olivat aikansa olleet, niin he huomasivat, että se oppi ei voi tyydyttää heitä. Ei siinäkään selvästi sanottu, mitä varten he ovat olemassa näkyvässä maailmassa. Heitä ei voinut tyydyttää lapsuudesta tunnettu sana, että he ovat olemassa sitä varten, että heillä olisi iankaikkinen autuus tai kadotus olemassa kuoleman jälkeen. Sehän teki tämän näkyväisen elämän aivan mitättömäksi. Jumala olisi heidän mielestään voinut luoda heidät enkeleiksi alusta lähtien. Koska tämä elämä ei merkitse mitään, on se turha. Jos taas jotkut syyttänsä elivät täällä, koska he eivät itse olleet tahtoneet olemassaoloon, miksi Jumala oli voinut luoda kaikki perkeleet piinatakseen heitä täällä ja antaakseen sitten palkkion. Heidän järkensä, moraalin tunteensa sanoi, että se on väärin. Semmoinen Jumala ei ollut rakkauden Jumala. Ja monet ajattelivat, että jos minä itse olisin ollut luoja aikojen aamusta, kyllä he olisivat kiittäneet minua, eivätkä niinkuin nyt monet kironneet olemassaoloa. Toiset olivat niin rohkeita. Toiset olivat nöyriä, mutta tunsivat, että heidän sydämensä ei saa rauhaa, jos täytyi ajatella, että tarkoitus on ikuinen autuus tai kadotus.

Tällä tavalla moni tuli puhumaan luokseni silloin vuosisadan alussa. He olivat sitten vähitellen, kuljettuaan lahkosta toiseen ja huomattuaan, että eivät kuulu siihen ja siihen lahkoon, tulleet teosofisen kirjallisuuden ystäviksi ja sitten äkkiä huomanneet, että elämällä on tarkoitus ja näkyväisellä elämällä on tarkoitus. Jos päämaaliksi on asetettu korkea siveellinen ja älyllinen kehitys, jos päämaaliksi on asetettu täydellinen ihminen, silloin voi ymmärtää, mitä varten olemme olemassa. Silloin voimme ymmärtää, että tämä näkyväinen elämä on koulua. Ja he tulivat minun luokseni puhumaan enemmän tästä asiasta ja kiitollisina purkamaan sydämensä.

Tämä ei enää tapahdu niin usein, sillä siksi paljon on tietoa, teosofista ja ruusuristiläistä kirjallisuutta, että ihmiset verrattain pian jo voivat joutua omissa etsiskelyissään näiden kysymysten yhteyteen ja saavat tyydytyksen ennenkuin täytyvät kulkea kaikki maailman lahkot. Nyt tapahtuu näin nopeasti, jos heti esimerkiksi pääsee teosofisen kirjallisuuden ääreen, kun tulee totuudenetsijäksi.

Ja niinhän ihmiset aina kertovat, että he etsivät opettajaa, eivätkä löydä. Ja miksi he eivät löydä opettajaa? Onko sitten mahdotonta löytää opettajaa näkyväisessä fyysisessä maailmassa? – Ei, sillä ihmiselle hänen oma sydämensä ja omatuntonsa sanoo ennen pitkää, kuka on opettaja ja kuka ei. Sillä vaikka opettajia on maailmassa hyvinkin paljon, elämän ja kuoleman kysymyksen opettajia, paljon saarnaajia, pappeja, kirkkoja ja lahkoja, niin ihmisen omassa sydämessä on jokin ääni, joka sanoo hänelle – jos hän on totuudenetsijä –, kuka on oikea opettaja. Kuka nimittäin on semmoinen opettaja, joka tietää, mistä opettaa. Kuka on semmoinen opettaja, joka ei ainoastaan tyydytä joitakin sovinnastapoja. Kirkkoja ja lahkoja on kristikunnassa paljon ja niissä on määrätty liturgiat ja rituaalit. Ihmiset, jotka eivät ole sen parempia totuudenetsijöitä, saavat semmoisesta täydellisen tyydytyksen jumalkaipuulleen, kun he määrättyinä aikoina – sanokaamme sunnuntaisin – noudattavat aina määrättyä rituaalia, ovat mukana jumalanpalveluksessa ja joutuvat jonkunlaiseen tunnelmaan. He tuntevat rauhallisuuden tunnetta. He katselevat toisiaan noin puolitajuisesti, arvostelevat ehkä toisten ulkonäköä ja pukua . . . Seurakunnan ja lahkon kokoushuoneessa vallitsee rauhallinen mieliala. Levollisuus ja rauha omassa itsessään synnyttää tunnelman, että kaikki tuommoinen arvostelu voi hetkeksi unohtua. Vaikka silmä arvostelisi, niin sydän pysyy puhtaana, ja aika kuluu niin kauniisti. Ihminen ei ole silloin

ainakaan joutunut syntiä tekemään ajatuksissaankaan. Mutta kun he sitten lähtevät pois, astuu jokapäiväisyys taas eteen, mutta onhan hän suorittanut uskonnolliset tehtävänsä ja on hyvässä sovussa Jumalan kanssa. Tällainen tunne on uskonnollisilla ihmisillä, ja sentähden he eivät etsi totuutta, vaan tyytyvät opettajiinsa. Sentähden opettajatkin ovat vain muodollisuuksien ylläpitäjiä.

Ja sentähden taas semmoiset ihmiset, jotka ovat totuudenetsijöitä, tietoisia järjessään ja sydämessään, he eivät tyydy siihen tai siihen opettajaan, vaan huomaavat, että hän ylläpitää vain jotain sovinnasta tapaa, ja se on vaan omiansa pikemmin hypnotisoimaan kuin herättämään, ajattelemaan. Ja totuudenetsijä ei tyydy siihen, vaan lähtee muuante. Tämä on niin luonnollista, kerrassaan luonnollista.

Meidän täytyy ihan suorittaa kysymys: mikä on opettajan tunnusmerkki? Mistä voimme tietää, onko jokin ihminen opettaja? Onko mitään tunnusmerkkiä?

Onhan epäilemättä tunnusmerkkejä. Meillä on selvät tunnusmerkit, mistä tiedämme, onko joku tässä fyysisessä maailmassa opettajana esiintyvä opettaja. Ja me ymmärrämme tunnusmerkit paremmin, kun katselemme semmoista etsijää, jonka ei ole pakko kulkea lahkosta lahkoon täällä kristikunnassa, vaan on tilaisuudessa kulkemaan toisten kansojen ja uskontojen keskellä, tekemään havaintojaan ja tutustumaan siis maailman eri uskontoihin. Tai katsomme semmoista totuudenetsijää, joka jo on löytänyt teosofisen kirjallisuuden ja sillä tavalla sitten tutustunut maailman eri uskontoihin. Sillä kun ihminen totuutta etsiessään on tullut siihen kohtaan hyvän kohtalonsa avulla, että hän on tilaisuudessa tutkimaan maailman kaikkia uskontoja ja niiden ohella omaa kristinuskooaan, silloin hän tekee sangen merkillisen havainnon. Hän tekee sen havainnon, että kaikissa uskonnoissa on ollut joku merkillinen

keskushenkilö, jonka esiintymisen kautta uskonnot ovat syntyneet.

Toiseksi totuudenetsijä tekee sen havainnon, että kaikki nämä eri keskushenkilöt – ja niiden joukkoon joutuu myöskin hänen oman uskontonsa perustaja, esimerkiksi kristinuskon perustaja –, kaikki nämä voimakkaat persoonallisuudet ovat selittäneet yhtäpitävästi, että elämä ja olemassaolo on sitä varten, että ihminen saavuttaisi inhimillisen täydellisyyden, että ihminen kehittyisi ja tulisi lopulta täydelliseksi. Kirkon hyväksymissä kristillisissä evankeliumeissa ja kirjoissa ei selvin sanoin puhuta suorastaan jälleensyntymisestä – vaikkakin siihen kyllä useassa paikassa aivankuin viitataan. Kuitenkin kristinuskonkin perustaja samalla tavalla kuin muiden uskontojen perustajat on sanonut: ”teidän on tultava täydellisiksi, seurattava minua. Ja mikä minä olen? Minä olen Jumalan Poika, täydellinen ihminen maan päällä.“ – Eivät ne suuret peljänneet sitä sanoa. Jeesus Kristus, Buddha, Zoroaster, Laotse ja kaikki suuret opettajat ovat sanoneet: ”minussa on Jumala, mikä on teissäkin; seuratkaa minua; kulkekaa minun jäljessäni; minä olen löytänyt totuuden.“ He kaikki ovat sanoneet kuin yhdellä suulla, että elämällä on suuri päämäärä, täydellisyys. ”Sitä varten te ihmiset olette olemassa, että vähitellen tässä elämässä kehittyisitte täydellisiksi, ei pakosta, vaan että itse siihen pyrkisitte.“ Tämä sanotaan voimakkaammin kristinuskossa kuin muissa, koska siinä ei ole puhuttu jälleensyntymisestä niin paljon – tahi ei ollenkaan – kuin muissa uskonnoissa. Mutta kuitenkin on aina puhuttu, että ihmisen täytyy tulla täydelliseksi. On kuin kristinuskoksi olisi antanut siihen vielä lyhyemmän ajan kuin muut uskonnot. Muut uskonnot antavat ihmisen syntyä monta kertaa maan päälle, mutta kristikunnassa on kiire; yhdessä elämässä täytyisi kaiken tapahtua. Mutta asia on sama: ”Tulkaa täydellisiksi

niinkuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen.“ Se on keskusoppi kaikissa uskonnoissa.

Ja samalla totuudenetsijä tekee sen kolmannen havainnon, että kaikissa näissä uskonnoissa on ollut ensimmäinen suuri opettaja, joka on näyttänyt esikuvallisesti omassa personassaan, mikä se täydellisyys on, johon hän kehoittaa toisia pyrkimään. Jokaisessa uskonnossa on ollut suuri, ihmeellinen, täydellinen ihminen, todellinen opettaja. Ja silloin, jos totuudenetsijä on buddhalainen, niin hän luonnollisesti ajattelee näin: mutta Buddha on silloin minun opettajani. Ei tarvitse ajatella, että minä rupean kristityksi ja menen Kristuksen oppilaaksi. – Ei hän ajattele sillä tavalla, koska hän huomaa, että he ovat täydellisiä kaikki. Buddha kelpaa hänelle. Ja hän alkaa tutkia, mitä Buddha on nimenomaan sanonut, millä tavalla on pyrittävä. Yhtä luonnollista on, että kristitty, joka on totuudenetsijänä löytänyt nämä suuret uskonnot ja niiden opettajat, että hän voi sanoa itselleen silloin: Jeesus Kristus olkoon minun opettajani. – Ja kun hän sitten ryhtyy tutkimaan, mitä hän on opettanut pyrkimysten suhteen, hän ajattelee: kun nyt olen ymmärtänyt, että elämä on koulu, joka vie täydellisyyttä kohti, kun elämä on semmoinen koulu ja tahdon päästä luokalta luokalle, enkä istua vain yhdellä samalla luokalla ja odottaa, että elämä heittää minut toiselle, niin kysyn Jeesus Kristukselta: mitä neuvot, että minun tulisi tehdä? – Tämä on aivan luonnollinen totuudenetsijän asenne. Hän ottaa opettajakseen sanokaamme Jeesus Kristuksen, mutta hän voi valita toisenkin opettajan, sillä hän huomaa, että täydelliset ihmiset muodostavat aivankuin veljeskunnan. Ja tämä se myöskin antaa kuin avaimen siihen kysymykseen, kuka on opettaja näkyväisessä maailmassa.

Jos ihminen tapaa opettajia paljon, niinkuin tapaa tässä näkyväisessä maailmassa, niin hän saa joka tapauksessa

avaimen käsiinsä, kun hän ymmärtää näitä asioita; avaimen, joka selvittää, kuka on opettaja ja kuka ei. Sillä muistammehan mitä Jeesus Kristus itse sanoi: ”Ei minun oppini ole minun, vaan sen, joka minut lähetti. Jos opettaisin itsestäni, ei se olisi minkään arvoinen, mutta minä opetan Isästä.“ Samalla tavalla, jos näemme maallisen opettajan, voimme tietää, jos maallinen opettaja opettaa jotain itsestään, opettaa jotain, jota hän on niinkuin voisimme sanoa keksinyt – tai ellei ole itse keksinyt, niin on ottanut vastaan joltain auktoriteetilta sokeasti – että silloin hän ei ole oikein henkinen opettaja. Mutta jos hän on opettaja, joka aivan tietoisesti viittaa johonkin suureen täydelliseen ihmiseen, johonkin suureen opettajaan, että hänkin voi sanoa, että minun oppini ei ole minun, vaan sen, joka minut lähetti, silloin ihmisen sydän sanoo, että se on oikea opettaja.

Tämä ei merkitse sitä, että hän vain viittailee johonkin maailman vapahtajaan. Sitä tekevät kaikki hengelliset opettajat. Kristillisessä kirkossa jokainen pappi viittaa Jeesukseen ja buddhalainen pappi Buddhaan, sillä papit, kirkot ja uskonnot ovat tehneet näistä suurista ihmisistä jonkinlaisia taikaolentoja, taikka sitten jonkunlaisia palvottavia jumalolentoja, mutta eivät ollenkaan välitä näissä suurissa kysymyksissä opettaa, mitä he ovat sanoneet ja opettaneet. Voisi melkein sanoa ja luulen, että voitte myöntää todeksi, että kuuluivatpa he mihin kristikunnan kirkkoon tahansa, emme saa kuulla: niin, rakkaat ystävät, on Jeesus Kristus sanonut, että meidän pitää olla. – Mehän saamme vain kuulla, että sitä ja sitä tulee uskoa, että saavuttaisimme iankaikkisen elämän – Jeesuksen veriuhiin ja muuhun semmoiseen.

Emme saa kuulla edes semmoista yksinkertaista seikkaa, että Jeesus on opettanut meille: ”Älkää suuttuko.“ Ei sanota, että muistakaakin, rakkaat ystävät, että joka kerta kun tunnette

suuttuvanne, että ette ole silloin kristityitä, ette kulje sitä tietä täydellisyyttä kohti, jota Jeesus on neuvonut.

Minä en koskaan ole kuullut siitä mainittavan missään kirkossa. En ole kylläkään pitkään aikaan käynyt missään kirkossa, mutta lapsuudessani kävin kyllä mielelläni. Kun olin viisi-, kuusivuotias, kävin mielelläni yksin Nikolain kirkossa Helsingissä. Ja äitini kysyi minulta: mitä varten sinä taas tahdot mennä kirkkoon sunnuntaina? Sanoin, että tahdoin mennä kuuntelemaan sitä kaunista musiikkia. No, sanoi äiti ankaran näköisenä, etkö sinä tiedä, että papin saarnaakin on kuunneltava. Kyllähän sitäkin kuuntelin, mutta sitten kuuntelin urkujen soittoa ja ihmettelin sitä, kuinka kaikki ihmiset huutavat siinä mukana, kun urut soivat. Siitä kapinoin hengessäni. Mutta sitten ajattelin näin: nyt on kuunneltava mitä pappi puhuu. Mutta en saanut kiinni mistään. Koetin ja koetin, enkä mitään ymmärtänyt. Olin suruissani toiselta puolen ja ponnistelin, että silmäni eivät olisi menneet kiinni, sillä täytyyhän minun kertoa äidilleni, mitä siellä tapahtuu. Sitten kun äiti kyseli, vastasin, että siellä oli kaunista soittoa. – Ja mitä pappi sanoi? – Minä ikäänkuin vavahdin ja sanoin: hän sanoi, että pitää olla kiltti. – Äiti nauroi ja taputti minua. Ja minä häpesin vähän ja ajattelin, että se kai oli sisältö, eihän hän voinut mitään muuta sanoa. Ja perästä päin jos ajattelen tuota, toin minä paremmin kuvan saarnasta, mitä sen tulee olla, kuin mitä se oli ollut.

En tiedä, miten asiat ovat tällä hetkellä, mutta pelkään, ettemme nytkään saa kirkossa kuulla, mitä Jeesus Kristus opetti. Ehkä luetaan evankeliumia juhlallisella mielellä, mutta se on kuin Jumalan sana; mutta sitten pannaan kirja kiinni ja kuunnellaan, mitä pappi sanoo. Ja eihän hän saa muusta kiinni kuin vanhasta litaniasta, että uskomme Jumalan vereen. Semmoisia sanoja on kylläkin Uudessa Testamentissa, mutta

ne täytyy ymmärtää, eikä ottaa vain noin sanallisesti. Näin ollen totuudenetsijä kyllä pääsee selville itse siitä, että oikea opettaja näkyväisessä maailmassa on vain se, joka viittaa jonkun suuren vapahtajan – nimitämme sitä millä nimellä tahansa: vapahtaja, totuudentietäjä, Jumalanmies – opetuksiin; joka opettaa sitä, mitä joku semmoinen on opettanut. Silloin meidän sydämemme sanoo meille: se on oikea opettaja.

Sentähden muistan, kun tulin teosofiksi, kuinka kovasti minut sai ihastumaan ja innostumaan se, kun huomasin, että madame Blavatsky aina kirjoissaan puhui siitä, mitä Jeesus Kristus oli opettanut, ja alleviivasi sen aina nimenomaan esimerkiksi, ettei kukaan okkultisti koskaan ole puhunut Jeesus Kristuksen sanoja vastaan. Silloin tiesin ja tunsin hengessäni, että hän puhuu totta; hän on oikea opettaja. Hän oli viisaampi kuin tavallinen totuudenetsijä. Hän puhui kaikista maailman suurista opettajista yhtä suurella rakkaudella. Hän viittasi myöskin aina niin tunnetussa kirjassa kuin ”Teosofian Avaimessa“ vuorisäärään ja Jeesus Kristuksen opetuksiin niinkuin ei kukaan kristitty opettaja uskalla tehdä. Ehkä nyt ovat ajat muuttuneet. Mutta minun nuoruudenaikanani ei kukaan kirkon opettaja uskaltanut viitata vuorisäärään. Kukaan pappi ei uskaltanut sanoa esimerkiksi, että Jeesus on sanonut: ”Älkää ollenkaan vannoko.“ Hänhän olisi silloin menettänyt virkansa. Se olisi maailman järjestystä vastaan. Sentähden ei yksikään opettaja kristikunnassa ole uskaltanut opettaa mitä Jeesus Kristus on opettanut. Ja sentähden myöskin H. P. Blavatsky vaikutti minuun niin äärettömän voimakkaasti nuoruudessani, kun näin, että hän uskalsi sanoa, mitä toinen ei uskaltanut. – Uskalsi kylläkin eräs semmoinen suuri profeetta kuin Leo Tolstoi Venäjällä sanoa, mutta hän ei ollutkaan pappi. Hän oli suuri kirjailija. Hänet ajettiin ulos kirkosta, mutta hän oli keisarin suosiossa. – Sentähden H. P.

Blavatsky, semmoinen parjattu ja maailman hylkäämä ihminen, astuu heti totuudenetsijän eteen oikeana opettajana, joka tietää, mitä opettaa, ja joka opettaa sitä, mikä on totta, sillä meidän oma sydämemme ja omatuntonne sanoo, että se on totta. Ja siinä on semmoinen mittapuu, kriterio, maailman opettajien suhteen, että kun he eivät puhu omia keksintöjään, vaan sitä mitä suuret opettajat ovat opettaneet, silloin näemme, että sellainen ei ole mikään turha pappi, vaan ihmiskunnan opettaja.

pikakirj. Reino Kuosma